

Pedagogika jako vědní obor

Mgr. et Mgr. Michaela Spurná, Ph.D.

Co znamená, když se řekne pedagogika

Prof. Průcha

- Pedagogika se zabývá vším tím, co vytváří a determinuje nějaké edukační prostředí, procesy, jež se v těchto prostředích realizují, a výsledky a efekty těchto procesů (Průcha, 2013).

Předmětem pedagogiky je

- Výchova
- Vzdělávání + vs. Edukace

Pedagogika jako edukační věda

Kolik různých definic a pojetí je?

Odpoověď nabízí prof. Průcha

Pojetí pedagogiky jako vědy

1. uvědomit si – pedagogika je věda

*práce s poznatky

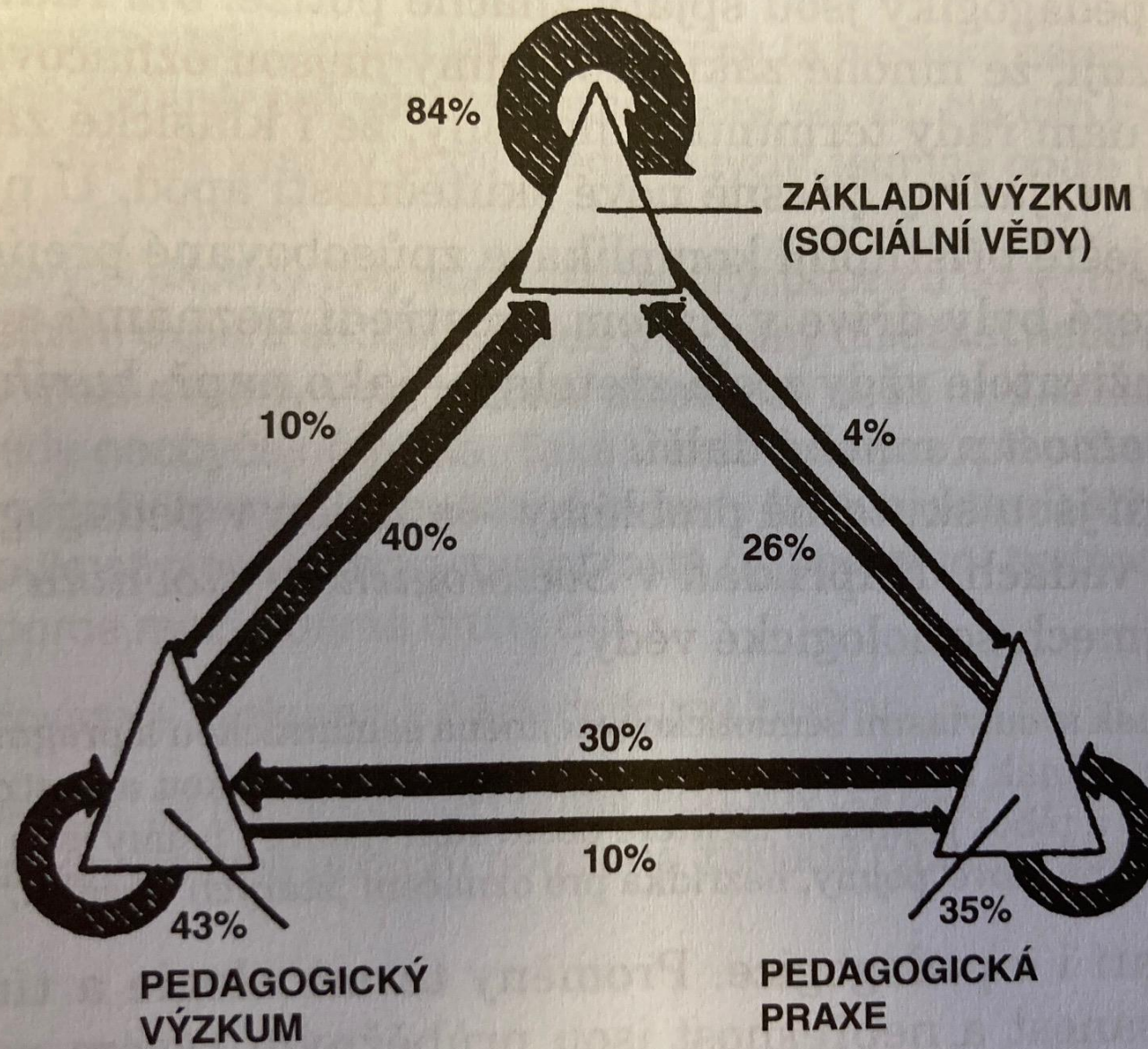
*předmět bádání

*obsahová struktura

*metodologie (s. 46)

- Teoretická vs. Praktická
- Normativní vs. Explorativní a explanační
- Filozofující vs. Sociální
- Věda základní a aplikovaná
- Tradiční a moderní pojetí pedagogiky
- (s.49)

Pokuste si najít vymezení pojmů
Věda, Normální věda, Paradigma,
(např. Kuhn, 1962; Ochrana, 2019;
Průcha, 2013, s. 32 i 47-)

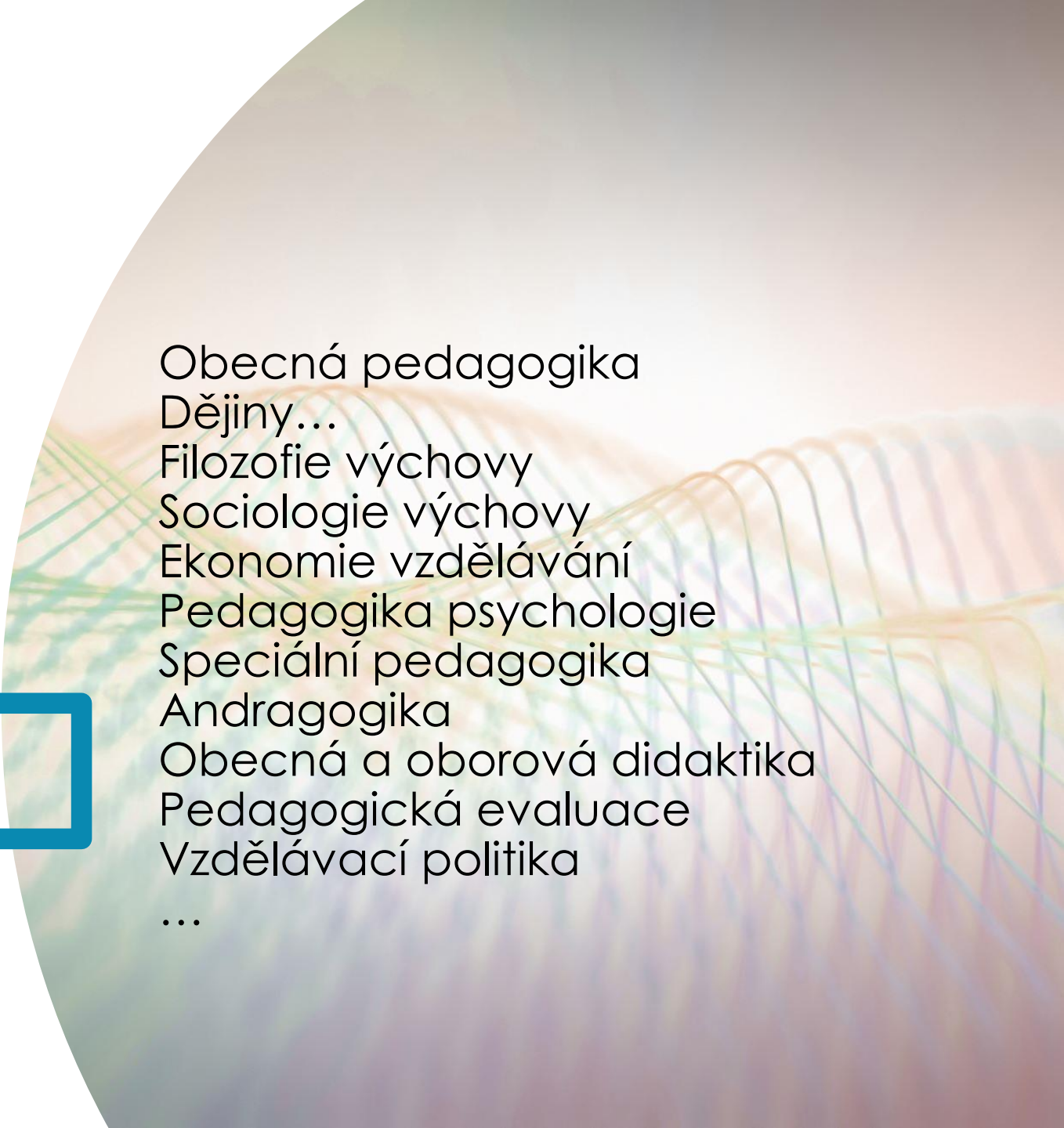

Věda o edukaci

(Průcha, s. 32)

má svou obsahovou náplň

Obecná pedagogika
Dějiny...
Filozofie výchovy
Sociologie výchovy
Ekonomie vzdělávání
Pedagogika psychologie
Speciální pedagogika
Andragogika
Obecná a oborová didaktika
Pedagogická evaluace
Vzdělávací politika
...

Předmět pedagogiky

Výchova a vzdělávání a jiné pojmy

Výchova

Vzdělávání

Vzdělání

Edukace

Edukační procesy

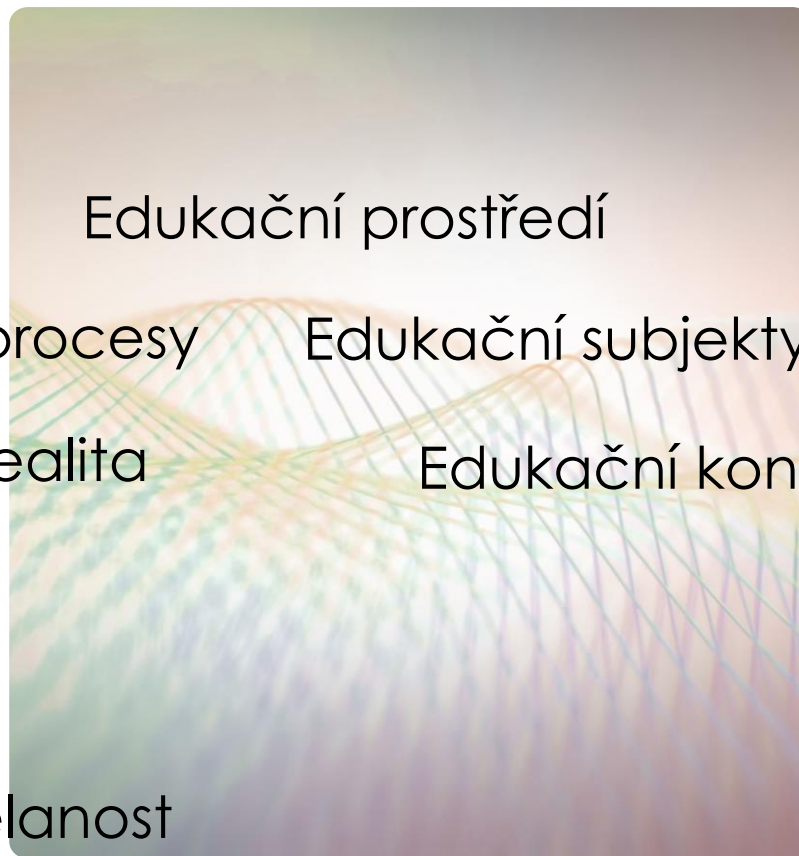
Edukační realita

Edukační prostředí

Edukační subjekty

Edukační konstrukty

Vzdělanost

Krátký historický exkurz

Proměnlivost? V čem?

Termín pochází z antického Řecka - paidagógos - otrok, který pečoval o syna svého pána a doprovázel ho do školy:

- pais=dítě, aigen=vésti

Co je to etymologie
pojmu

G. A. Lindner (Průcha, 2013).

Česká pedagogika jakožto věda se začala vytvářet koncem 19. století. Za historický prvopočátek vědecké pedagogiky u nás lze považovat rok 1882, kdy byl na pražské univerzitě ustanoven první profesor pedagogiky **G. A. Lindner**.

- požadoval **vysokoškolské vzdělání** pro učitele základních škol a zasazoval se o **vyšší vzdělání dívek**

Základy tomuto oboru jako systematické vědě výchově mládeže i dospělých položil svými pedagogickými spisy Jan Amos Komenský.

Otázky a náměty k zamyšlení, či orientaci

- Definujte pedagogiku a předmět jejího zájmu.
- Vysvětlete rozdíl mezi normativním a explanativním pojetím pedagogiky.
- Charakterizujte alespoň jednu pedagogickou disciplínu.
- Definujte pojmy a přemýšlejte o tom, jak spolu souvisí: edukace, edukační proces, výchovně-vzdělávací proces, edukační realita, výchova, vzdělávání, vzdělání.
- Vysvětlete pojem paradigma v pedagogice (příp. v sociálních vědách).
- Jmenujte alespoň jeden vědecký pedagogický časopis a alespoň jeden popularizační (odborný) časopis pro pedagogické pracovníky.
- Uveďte alespoň jednu osobnost, která se historicky pojí se vznikem pedagogiky. Vysvětlete její přínos pro konstituování pedagogiky jako vědního oboru.
- Stručně charakterizujte vzdělávání chlapců a dívek v historickém kontextu.
- Uvažujte o efektech vzdělávání ve společnosti. Co je společnost vědění (knowledge society)?

Co příště...Výchova, determinanty a proces

Práce se zdroji

Povinná

Průcha, J. (2013). *Moderní pedagogika*. Praha: Portál.

Kapitola 1: Co je pedagogika?, s. 19-54.

Doporučená

Průcha, J. (Ed.). (2009). *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál.

Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2013). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.

Přehled vědeckých časopisů

Pedagogika:

<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?lang=cs>

Pedagogická orientace:

<https://journals.muni.cz/pedor>

Studia paedagogica:

<http://www.phil.muni.cz/journals/studia-paedagogica>

Orbis Scholae:

<http://www.orbisscholae.cz/>

časopis Komenský

<http://www.ped.muni.cz/komensky/>